
Vergaderjaar 2023-2024

21 501-02 Raad Algemene Zaken en Raad Buitenlandse Zaken

GC BRIEF VAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 7 maart 2024

Hierbij bied ik u het verslag aan van de Raad Algemene Zaken van 20 februari 2024.

De minister van Buitenlandse Zaken,

Hanke Bruins Slot

Verslag Raad Algemene Zaken d.d. 20 februari 2024

Op dinsdag 20 februari jl. vond in Brussel de Raad Algemene Zaken (RAZ) plaats. Op de agenda stonden de artikel 7-procedure over de rechtsstaat in Polen en de voorbereiding van de Europese Raad (ER) van 21-22 maart. Tevens werd aan de vooravond van de RAZ een drietal AOB's aan de agenda toegevoegd. Voorafgaand aan de RAZ vond een informeel ontbijt plaats met de voorzitter van de Bosnische ministerraad. De geplande lunch met de Oekraïense vicepremier kon geen doorgang vinden. De Permanent Vertegenwoordiger bij de EU vertegenwoordigde Nederland tijdens deze RAZ. Onderaan dit verslag kom ik, zoals toegezegd tijdens de begrotingsbehandeling op 14 februari 2024, ook graag terug op de motie van het lid Dassen.¹

Informeel ontbijt met voorzitter Bosnische ministerraad

Op initiatief van Oostenrijk vond voorafgaand aan de Raad een informeel ontbijt plaats waar de voorzitter van de Bosnische ministerraad, Mw Borjana Kristo, een update gaf over de voortgang van de hervormingen in het kader van het EU-toetredingstraject. Zij verwees onder andere naar de onderhandelingen met FRONTEX, de aanneming van antiwitwaswetgeving en verbeterde GBVB-aansluiting. Een groep lidstaten onderstreepte het geopolitieke belang om stappen te zetten in het toetredingstraject van Bosnië en Herzegovina. Nederland benadrukte dat het uitbreidingsproces gebaseerd dient te blijven op merites, en dat voortgang op een substantiële subset van de hervormingsprioriteiten, inclusief een schriftelijk rapport van de Commissie, nodig is voordat onderhandelingen kunnen worden geopend.

Artikel 7 – Rechtsstaat Polen

In het kader van de procedure uit hoofde van artikel 7, lid 1, VEU heeft de Raad Algemene Zaken de ontwikkelingen op het gebied van de rechtsstaat in Polen besproken, dit keer op initiatief van Polen zelf. De Poolse minister van Justitie, Adam Bodnar, heeft een Actieplan (Delegates Portal 6579/24) toegelicht met hervormingen die de Poolse regering voornemens is om door te voeren om tegemoet te komen aan de zorgen van de EU over de rechtsstaat. Dit plan bevat voorstellen voor hervorming van de Raad voor de Rechtspraak, de verschillende gerechten in Polen (waaronder het Constitutioneel Tribunaal), alsmede voorstellen voor hervorming van het Openbaar Ministerie. De Poolse minister heeft daarbij benadrukt alle maatregelen te zullen vormgeven in nauwe consultatie met beroepsverenigingen, het maatschappelijk middenveld, en internationale organisaties als de Venetië Commissie van de Raad van Europa.

In reactie verwelkomden de Commissie en bijna alle lidstaten het Actieplan, en spraken zij steun uit voor de ambities en voornemens van Polen om de rechtsstaat te herstellen. De Commissie gaf daarbij aan dat zij Polen wil helpen met de implementatie van het Actieplan, en bij de beoordeling van de maatregelen strikt en eerlijk te zullen zijn. Veel lidstaten, waaronder de Benelux-landen, gaven aan uit te zien naar de Commissiebeoordeling van het Actieplan. Een kleine groep lidstaten refereerde aan de mogelijkheid van beëindiging van de Artikel 7 procedure. Een lidstaat liet zich kritisch uit over de inzet van de Poolse regering om de rechtsstaat te herstellen.

Vorbereidingen Europese Raad 21 en 22 maart

Op basis van de geannoteerde conceptagenda² van de Europese Raad van 21 en 22 maart stond de RAZ stil bij de buitenlandpolitieke onderwerpen die tijdens de ER voorliggen. Zie hierover ook het verslag van de Raad Buitenlandse Zaken (RBZ) van 19 februari jl.³

¹ Kamerstukken II, 2022-2023, 36410-V, nr. 74 en toezegging: TZ202402-117

² Zie de voorlopige agenda: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/CM-2-2024-INIT/en/pdf>

³ Kamerstuknr. 21501-02-2838

Oekraïne

Tijdens de Raad spraken lidstaten over de Russische agressie tegen Oekraïne. Op 24 februari is het twee jaar geleden dat de grootschalige Russische invasie begon. Verschillende lidstaten, waaronder Nederland, onderstreepten in deze context het belang van voortgang en ambitie op de verschillende sporen van steun aan Oekraïne, waaronder sancties en militaire steun. Ook werd stilgestaan bij het overlijden van Russische oppositieleider Aleksej Navalny.

Veiligheid en Defensie

Op het gebied van veiligheid en defensie gaven veel lidstaten, waaronder Nederland, aan uit te kijken naar de European Defence Industry Strategy (EDIS) en het European Defence Investment Programme (EDIP). Tevens werd breed opgeroepen om een akkoord te bereiken op het *Ukraine Assistance Fund*.

Midden-Oosten

Tijdens de Raad hebben lidstaten kort gesproken over het Midden-Oosten en de mogelijkheden om tot een gezamenlijke EU-positie te komen ten aanzien van de meest recente ontwikkelingen, in navolging van de EU26-verklaring die na afloop van de RBZ op 19 februari jl. werd gepubliceerd.⁴

Overig

Onder het agendapunt overig stond de Raad stil bij de voorbereidingen op de Strategische Agenda voor 2024-2029, hetgeen tijdens de Europese Raad nader wordt toegelicht. Tevens zal de Europese Raad worden uitgenodigd de aanbevelingen ten aanzien van de eurozone te ondersteunen.

Enkele lidstaten pleitten voor agendering van de relatie tussen de EU en Turkije, en van landbouw. Het voorzitterschap heeft deze oproepen voor kennisgeving aangenomen. De Commissie gaf aan een respons op de uitdagingen in de landbouwsector voor te bereiden⁵ en gaf aan bereid te zijn de leiders nader te informeren.

AOB

EU-toetredingsproces Montenegro

Samen met enkele lidstaten vroeg Slovenië aandacht voor stappen die zijn gezet door Montenegro met rechtsstaathervormingen. De groep lidstaten riep de Commissie op positief te reageren op deze ontwikkelingen en op de inzet van de nieuwe Montenegrijnse regering om verdere hervormingen door te voeren. De Commissie gaf aan zich hiertoe in te zetten, maar benadrukte evenwel dat Montenegro nog meer werk moet verzetten op de *Fundamentals*.

Buitenlandse inmenging in Europese verkiezingsprocessen

In het kader van de Europese verkiezingen van juni dit jaar, vroeg Frankrijk aandacht voor de strijd tegen buitenlandse inmenging in Europese verkiezingsprocessen. Het recente *Defence of Democracy* voorstel en de *Digital Service Act* werden genoemd als instrumenten die hieraan bij kunnen dragen.

Frankrijk riep op om de bespreking voort te zetten op Raadsniveau over de bescherming van de Europese democratie en het tegengaan van buitenlandse inmenging waaronder een agendering van dit onderwerp voor een toekomstige Raad Algemene Zaken.

EU-VK relatie: visserijmaatregelen VK

Denemarken heeft aandacht gevraagd voor de unilaterale visserijbeheersmaatregelen die het Verenigd Koninkrijk heeft ingevoerd met gevolgen voor Europese vissers. Het betreft een besluit van het VK om per 26 maart 2024 visserij op zandspiering in de Engelse en Schotse wateren in de Noordzee te verbieden voor alle vaartuigen. Denemarken, en een aantal andere EU-lidstaten,

⁴ <https://www.government.nl/documents/diplomatic-statements/2024/02/21/israel-palestine-statement-foreign-ministers>

⁵ Zie tevens geannoteerde agenda van de Raad Landbouw en Visserij: Kamerstuk 2023-2024, 21501-32 nr. 1617

verzocht de Europese Commissie om een juridische beoordeling van de VK-maatregelen ten opzichte van bepalingen in de EU-VK handels- en samenwerkingsovereenkomst. De Europese Commissie reageerde hier bevestigend op.

Overig: Motie Dassen digitale euro

In dit verslag kom ik, zoals toegezegd tijdens de begrotingsbehandeling op 14 februari 2024, ook graag terug op de motie van het lid Dassen⁶, waarin hij de regering verzoekt in Europees verband te pleiten voor de ontwikkeling van een *wholesale*-variant van de digitale euro, inclusief het opzetten van een Europees digitaal betaalplatform dat interoperabel is met digitale betaalplatformen van buiten de EU, teneinde de Europese muntmacht en de strategische autonomie te beschermen.

De motie van het lid Dassen heeft betrekking op het beleidsterrein van de minister van Financiën. Ik verwijs voor een oordeel ten aanzien van deze motie dan ook door naar mijn ambtsgenoot van Financiën. De minister van Financiën zal hierover een oordeel geven in het verslag van de Eurogroep/Ecofin, die op 11 en 12 maart 2024 plaatsvinden.

⁶ Kamerstukken II, 2022-2023, 36410-V, nr. 74